

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Mieczysława Kasprzaka.

(-) Władysław Teofil Bartoszewski; (-) Paweł Bejda; (-) Marek Biernacki; (-) Jolanta Fedak; (-) Andrzej Grzyb; (-) Mieczysław Kasprzak; (-) Dariusz Klimczak; (-) Władysław Kosiniak-Kamysz; (-) Stefan Krajewski; (-) Dariusz Kurzawa; (-) Jan Łopata; (-) Mirosław Maliszewski; (-) Urszula Nowogórska; (-) Urszula Paślawska; (-) Krzysztof Paszyk; (-) Jacek Protasiewicz; (-) Jarosław Rzepa; (-) Jarosław Sachajko; (-) Marek Sawicki; (-) Czesław Siekierski; (-) Paweł Szramka; (-) Agnieszka Ścigaj; (-) Jacek Tomczak; (-) Stanisław Tyszka; (-) Piotr Zgorzelski; (-) Bożena Żelazowska; (-) Stanisław Żuk.

USTAWA
z dnia 2020 r.
o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników

Art. 1

W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2019 r. poz. 299, poz. 303.) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 19:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Emerytura rolnicza przysługuje także ubezpieczonemu rolnikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek 55 lat, jeśli jest kobietą, albo 60 lat, jeśli jest mężczyzną;

2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 30 lat.”

b) skreśla się ust. 2a

c) skreśla się ust. 3.

Art. 2

Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia.

Uzasadnienie

Od 1 stycznia 2018 roku wszyscy rolnicy zostali objęci powszechnym wiekiem emerytalnym i nie mogą już przechodzić na emeryturę w wieku 55 lat w przypadku kobiet i 60 lat w przypadku mężczyzn, jak miało to miejsce do końca 2017 roku.

Należy pamiętać, że osoby pracujące w rolnictwie nie mają dni wolnych, urlopów i wielu innych przywilejów pracowniczych. Przywrócenie poprzednich warunków umożliwiających przejścia na emeryturę jest zasadne ze względu na trudny charakter pracy, który wymaga nie tylko dużej sprawności i wytrzymałości, ale warunkuje także określony tryb życia.

Projektodawcy proponują powrócić do poprzednich rozwiązań dotyczących wieku emerytalnego dla rolników. Zgodnie z projektem rolnik będzie miał możliwość przejścia na emeryturę po ukończeniu odpowiednio 55 lat dla kobiet oraz 60 lat dla mężczyzn, gdy przez 30 lat podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu.

Obecnie emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu w KRUS rolnikowi lub jego domownikowi, który spełnia jednocześnie 2 warunki:

- osiągnął wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla kobiety i 65 lat dla mężczyzny,
- podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat.

Do okresów podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, od których zależy prawo do emerytury rolniczej, zalicza się okresy:

1. podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
2. prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;
3. od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi (przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383 z późn. zm.)).

Projektodawcy nie zgadzają się ze stanowiskiem Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2016 roku w którym rząd stwierdza, że: **„Powrót do obowiązującego przed 2013 r.**

wieku emerytalnego nie powinien oznaczać utrzymania preferencyjnych zasad przechodzenia na emeryturę przez rolników ... po dniu 31 grudnia 2017 r.”

Ponadto na uwagę zasługuje stanowisko Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w którym stwierdza, że „wprowadzenie w systemie ubezpieczenia społecznego rolników, świadczenia w postaci wcześniejszej emerytury rolniczej, zburzyłoby koncepcję Rządu mającą na celu wprowadzenie jednolitych powszechnych zasad dotyczących wieku przechodzenia na emeryturę.”

Politycy partii rządzącej podnosząc wiek emerytalny rolnikom złamali swoje obietnice wyborcze, wystąpili ponadto przeciw prezydentowi Andrzejowi Dudzie, który opowiadał się za utrzymaniem wcześniejszych emerytur rolniczych. Środowisko rolników z niedowierzaniem przyjęło podwyższenie wieku emerytalnego, który z dnia na dzień został wydłużony o 5 lat. Rolnicy bez wcześniejszych informacji, dowiadują się w KRUS, że nie będą mogli w oczekiwanym przez nich terminie przejść na emeryturę.

Projektodawcy wychodząc naprzeciw oczekiwaniom społecznym, proponują wprowadzenie emerytur dla rolników po ukończeniu 55 i 60 lat przy konieczności posiadania 30 letniego okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu.

Przewidywane skutki dla budżetu państwa począwszy od 2020 r. wyniosą ok. 660 mln zł.

Projekt nie powoduje kosztów dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 30 stycznia 2020 r.

BAS-WAPM-183/20

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Mieczysław Kasprzak)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2019 r. poz. 1028, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

I. Przedmiot projektu ustawy

Projekt przewiduje zmianę art. 19 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2019 r. poz. 299 oraz poz. 303; dalej: ustawa).

Nowelizacja dotyczy prawa do rolniczej emerytury. Zgodnie z projektem emerytura rolnicza, niezależnie od przesłanek wskazanych w art. 19 ust. 1 ustawy, będzie przysługiwała również ubezpieczonemu rolnikowi, który osiągnął wiek 55 lat (jeśli jest kobietą) albo 60 lat (jeśli jest mężczyzną) oraz podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez co najmniej 30 lat.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

II. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

W prawie Unii Europejskiej w dziedzinie świadczeń emerytalnych należy wskazać:

a) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego¹ (dalej: rozporządzenie (WE) nr 883/2004);

b) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia

¹ Dz. Urz. UE L 166 z 30.4.2004, s. 1; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 5, s. 72, ze zm.

(WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego² (dalej: rozporządzenie (WE) nr 987/2009);

c) dyrektywę Rady z dnia 19 grudnia 1978 r. w sprawie stopniowego wprowadzania w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zabezpieczenia społecznego (79/7/EWG)³ (dalej: dyrektywa 79/7/EWG).

d) zalecenie Rady z dnia 9 lipca 2019 r. w sprawie krajowego programu reform Polski na 2019 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na 2019 r.⁴ (dalej: zalecenie).

III. Analiza projektu ustawy pod kątem prawa Unii Europejskiej

III.1. Rozporządzenie (WE) nr 883/2004 oraz rozporządzenie (WE) nr 987/2009 nie odnoszą się bezpośrednio do wieku emerytalnego i jego zróżnicowania.

III.2. Projekt przewiduje zróżnicowanie wieku emerytalnego rolników w zależności od płci. Wspomniane zagadnienie jest przedmiotem regulacji dyrektywy 79/7/EWG.

Dyrektywa 79/7/EWG znajduje zastosowanie m.in. do systemów ustawowych zapewniających ochronę przed ryzykiem starości (art. 3). Zakres podmiotowy dyrektywy 79/7/EWG obejmuje: ludność czynną zawodowo, w tym osoby pracujące na własny rachunek; pracowników i osoby pracujące na własny rachunek, których praca przerwana została z powodu choroby, wypadku lub niedobrowolnego bezrobocia; osoby poszukujące pracy; emerytowanych lub będących inwalidami pracowników i osoby pracujące na własny rachunek (art. 2).

Zgodnie z art. 4 ust. 1 dyrektywy 79/7/EWG zasada równego traktowania oznacza brak jakiegokolwiek dyskryminacji ze względu na płeć, bądź bezpośrednio, bądź pośrednio poprzez odwołanie, zwłaszcza do stanu cywilnego lub rodzinnego, w szczególności jeżeli chodzi o: a) zakres stosowania systemów i warunki objęcia systemami; b) obowiązek opłacania i obliczanie wysokości składek; c) obliczanie wysokości świadczeń, w tym podwyżek należnych z tytułu małżonka i na osobę będącą na utrzymaniu, oraz jeżeli chodzi o warunki dotyczące okresu wypłaty świadczeń i zachowanie prawa do świadczeń. Dyrektywa 79/7/EWG zobowiązuje państwa członkowskie do podjęcia środków w celu uchylenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych sprzecznych z zasadą równego traktowania ze względu na płeć (art. 5).

² Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009, s. 1, ze zm.

³ Dz. Urz. WE L 6 z 10.1.1979, s. 24; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 1, s. 215.

⁴ Dz. Urz. UE C 301 z 5.9.2019, s. 123.

Jednocześnie, zgodnie z art. 7 ust. 1 lit. a) dyrektywy 79/7/EWG nie narusza ona prawa państw członkowskich do wyłączenia z jej zakresu ustalenia wieku emerytalnego dla celów przyznania rent i emerytur oraz skutków mogących z tego wypłynąć w odniesieniu do innych świadczeń⁵. Państwa członkowskie są jednak obowiązane do okresowego przeprowadzania badań, w zakresie dokonanych wyłączeń, w celu zweryfikowania, w świetle zmian społecznych, czy podtrzymywanie tych wyłączeń (w szczególności różnic wieku emerytalnego) jest uzasadnione. W tym zakresie państwa członkowskie mają obowiązek informować Komisję Europejską o przesłankach uzasadniających utrzymanie obowiązujących przepisów oraz o możliwościach ich późniejszej zmiany.

Należy uznać, że proponowane rozwiązanie zawarte w zmienianym art. 19 ustawy mieści się w zakresie wyłączenia przewidzianego w art. 7 ust. 1 lit. a) dyrektywy 79/7/EWG. W związku z tym projekt nie jest sprzeczny z prawem UE. Należy zaznaczyć, że w przypadku uchwalenia projektowanej ustawy konieczne będzie przekazanie jej tekstu Komisji w trybie art. 8 ust. 2 dyrektywy 79/7/EWG. Dyrektywa 79/7/EWG nie zawiera wymogu notyfikowania Komisji projektu ustawy.

III.3. Zalecenie nie odnosi się do zróżnicowania wieku emerytalnego. W pkt 2 zalecenia Rada zaleca Polsce podjęcie w latach 2019-2020 działań mających na celu m.in. zapewnienie adekwatnej wysokości przyszłych świadczeń emerytalnych i stabilności systemu emerytalnego przez podjęcie środków służących podwyższaniu rzeczywistego wieku przejścia na emeryturę i przez reformę preferencyjnych systemów emerytalno-rentowych. Zgodnie z art. 288 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zalecenie nie ma mocy wiążącej.

IV. Konkluzja

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Konrad Kuszel

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Analiz Sejmowych

Jacek Krawczyk

⁵ Zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 27 kwietnia 2006 r. w sprawie C-423/04 Sarah Margaret Richards p. Secretary of State for Work and Pensions, ECLI:EU:C:2006:256, pkt 33-37 i przywołane tam orzecznictwo.

Warszawa, 30 stycznia 2020 r.

BAS-WAPM-184/20

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Mieczysław Kasprzak) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a ust. 1 regulaminu Sejmu

Projekt przewiduje zmianę art. 19 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2019 r. poz. 299 oraz poz. 303; dalej: ustawa).

Nowelizacja dotyczy prawa do rolniczej emerytury. Zgodnie z projektem emerytura rolnicza, niezależnie od przesłanek wskazanych w art. 19 ust. 1 ustawy, będzie przysługiwała również ubezpieczonemu rolnikowi, który osiągnął wiek 55 lat (jeśli jest kobietą) albo 60 lat (jeśli jest mężczyzną) oraz podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez co najmniej 30 lat.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów, które mają na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników **nie stanowi projektu ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Konrad Kuszel

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Analiz Sejmowych

Jacek Krawczyk